

**ZAKON O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU O
VISOKOTEHNOLOŠKOM KRIMINALU KOJI SE ODNOSI NA INKRIMINACIJU DELA
RASISTIČKE I KSENOFOBIČNE PRIRODE IZVRŠENIH PREKO RAČUNARSKIH
SISTEMA**

("Sl glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 19/2009)

ČLAN 1

Potvrđuje se Dodatni protokol uz Konvenciju o visokotehnološkom kriminalu koji se odnosi na inkriminaciju dela rasističke i ksenofobične prirode izvršenih preko računarskih sistema, sačinjen 28. januara 2003. godine u Strazburu, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Dodatnog protokola u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

**DODATNI PROTOKOL UZ KONVENCIJU O VISOKOTEHNOLOŠKOM KRIMINALU KOJI
SE ODNOSI NA INKRIMINACIJU RADNJE RASISTIČKE I KSENOFOBIČNE PRIRODE
UČINJENIH PREKO RAČUNARSKIH SISTEMA**

Strazbur, 28. januar 2003. godine

Države članice Saveta Evrope i druge države potpisnice Konvencije o visokotehnološkom kriminalu, otvorene za potpisivanje u Budimpešti 23. novembra 2001. godine, potpisnice ovog protokola;

s obzirom na to da je cilj Saveta Evrope da postigne veće jedinstvo među svojim članicama;

podsećajući na to da su sva ljudska bića rođena slobodna i jednaka u svom dostojanstvu i pravima;

naglašavajući potrebu za obezbeđenjem pune i delotvorne primene svih ljudskih prava bez bilo kakve diskriminacije ili razlika, kao što je to zagantovano u evropskim i drugim međunarodnim instrumentima;

ubeđene da radnje rasističke i ksenofobične prirode predstavljaju kršenje ljudskih prava i pretnju vladavini prava i demokratskoj stabilnosti;

smatrajući da domaće i međunarodno pravo treba da obezbedi adekvatne pravne odgovore na propagandu, rasističke i ksenofobične prirode, učinjenu preko računarskih sistema;

svesne činjenice da je propaganda tih radnji često predmet inkriminacije u domaćem zakonodavstvu;

imajući u vidu Konvenciju o visokotehnološkom kriminalu koja predviđa savremena i prilagodljiva sredstva međunarodne saradnje i ubeđene u potrebu harmonizacije materijalno-pravnih odredbi u vezi sa borbom protiv rasističke i ksenofobične propagande;

svesne da računarski sistemi nude sredstva koja, bez presedana, olakšavaju slobodu izražavanja i komunikaciju širom zemaljske kugle;

prepoznajući da sloboda izražavanja predstavlja jednu od najvažnijih osnova demokratskog društva, kao i jedan od osnovnih uslova za njegov progres i za razvoj svakog ljudskog bića;

zabrinute zbog rizika nenamenskog korišćenja ili zloupotrebe tih računarskih sistema radi širenja rasističke i ksenofobične propagande;

vodeći računa o potrebi obezbeđenja odgovarajuće ravnoteže između slobode izražavanja i delotvorne borbe protiv radnji rasističke i ksenofobične prirode;

prepoznajući da ovaj protokol nije namenjen da utiče na propisana načela, koja se odnose na slobodu izražavanja u domaćim pravnim sistemima;

uzimajući u obzir relevantne međunarodne pravne instrumente na tom polju, a posebno Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njen protokol br. 12 u vezi sa opštom zabranom diskriminacije, postojeće konvencije Saveta Evrope o saradnji u oblasti kaznene politike, a posebno Konvenciju o visokotehnološkom kriminalu, Međunarodnu konvenciju Ujedinjenih nacija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije od 21. decembra 1965. godine, Zajedničku akciju Evropske unije od 15. jula 1996. godine usvojenu od strane Saveta na osnovu člana K.3 Ugovora o Evropskoj uniji, u vezi sa akcijom u borbi protiv rasizma i ksenofobije;

pozdravljajući nedavni razvoj događaja koji dalje unapređuje međunarodno razumevanje i saradnju u borbi protiv visokotehnološkog kriminala i rasizma i ksenofobije;

uzimajući u obzir Akcioni plan koji su usvojili šefovi država i vlada Saveta Evrope prilikom njihovog Drugog samita (Strazbur, 10. i 11. oktobar 1997), čiji je cilj traženje zajedničkog odgovora na razvoj novih tehnologija, zasnovanog na standardima i vrednostima Saveta Evrope;

sporazumele su se o sledećem:

Poglavlje I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Svrha

Svrha ovog protokola je da dopuni, za Strane ugovornice Protokola, odredbe Konvencije o visokotehnološkom kriminalu, otvorene za potpisivanje u Budimpešti 23. novembra 2001. godine (u daljem tekstu: "Konvencija") u vezi sa inkriminacijom radnji rasističke i ksenofobične prirode učinjenih preko računarskih sistema.

Član 2

Definicija

1. U svrhu ovog protokola:

"rasistički i ksenofobični materijal" označava svaki pisani materijal, svaku sliku ili svako drugo predstavljanje ideja ili teorija koje zagovaraju, promovišu ili podstrekavaju mržnju, diskriminaciju ili nasilje, protiv bilo kojeg pojedinca ili grupe pojedinaca, zasnovano na rasi, boji kože, naslednom, nacionalnom ili etničkom poreklu, kao i veri, ako se koriste kao izgovor za bilo koji od tih faktora.

2. Pojmovi i izrazi korišćeni u ovom protokolu tumače se na isti način kao što se tumače po Konvenciji.

Poglavlje II

MERE KOJE TREBA DA SE PREDUZMU NA NACIONALNOM NIVOU

Član 3

Širenje rasističkog i ksenofobičnog materijala preko računarskih sistema

1. Svaka Strana ugovornica treba da usvoji zakonodavne i druge mere, neophodne da bi se kao krivično delo u domaćem pravu propisalo, kada je učinjeno sa namerom i protivpravno:

širenje ili na drugi način činjenje dostupnim javnosti, preko računarskog sistema, rasističkog i ksenofobičnog materijala.

2. Strana ugovornica može da zadrži pravo da krivična odgovornost ne postoji za ponašanje propisano u stavu 1. ovog člana, kada materijal, kako je propisano u članu 2. stav 1. zagovara, promoviše ili podstiče diskriminaciju, koja nije povezana sa mržnjom ili nasiljem, pod uslovom da su dostupni drugi delotvorni pravni lekovi.

3. I pored stava 2. ovog člana, Strana ugovornica može da zadrži pravo da ne primenjuje stav 1. ovog člana na one slučajeve diskriminacije za koje, usled uspostavljenih načela u domaćem pravnom sistemu u vezi sa slobodom izražavanja, ne može da obezbedi delotvorne pravne lekove kako je navedeno u stavu 2. ovog člana.

Član 4

Pretnja motivisana rasizmom i ksenofobijom

1. Svaka Strana ugovornica treba da usvoji zakonodavne i druge mere, neophodne da bi se kao krivično delo u domaćem pravu propisalo, kada je učinjeno sa namerom i protivpravno:

pretnja, preko računarskog sistema, uz izvršenje teškog krivičnog dela koje je kao takvo propisano u domaćem pravu: (i) licima zbog toga što pripadaju grupi, koja se razlikuje po rasi, boji kože, naslednom, nacionalnom ili etničkom poreklu, kao i veri, ako se koriste kao

izgovor za bilo koji od ovih faktora ili (ii) grupi lica koja se razlikuje po bilo kojoj od ovih osobina.

Član 5

Uvreda motivisana rasizmom i ksenofobijom

1. Svaka Strana ugovornica treba da usvoji zakonodavne i druge mere, neophodne da bi se kao krivično delo u domaćem pravu propisalo, kada je učinjeno sa namerom i protivpravno:

javno vređanje, preko računarskog sistema, (i) lica zbog toga što pripadaju grupi, koja se razlikuje po rasi, boji kože, naslednom, nacionalnom ili etničkom poreklu, kao i veri ako se koriste kao izgovor za bilo koji od ovih faktora ili (ii) grupe lica koja se razlikuje po bilo kojoj od ovih osobina.

2. Strana ugovornica može da:

a) uslovi da delo iz stava 1. ovog člana kao posledicu ima da lice ili grupa lica iz stava 1. ovog člana budu izloženi mržnji, preziru ili poruzi; ili

b) zadrži pravo da, u celini ili delimično, ne primenjuje stav 1. ovog člana.

Član 6

Poricanje, značajno umanjivanje, odobravanje ili opravdavanje genocida ili zločina protiv čovečnosti

1. Svaka Strana ugovornica treba da usvoji zakonodavne mere, neophodne da bi se kao krivično delo u domaćem pravu propisalo, kada je učinjeno sa namerom i protivpravno:

distribucija ili na drugi način činjenje dostupnim javnosti, preko računarskog sistema, materijala koji poriču, značajno umanjuju, odobravaju ili opravdavaju dela koja predstavljaju genocid ili zločine protiv čovečnosti, propisane međunarodnim pravom i priznatim kao takvim konačnim i obavezujućim odlukama Međunarodnog vojnog tribunala, osnovanog Londonskim sporazumom od 8. avgusta 1945. godine, ili bilo kojeg drugog međunarodnog suda osnovanog odgovarajućim međunarodnim instrumentima, a čiju nadležnost ta Strana ugovornica priznaje.

2. Strana ugovornica može da:

a) uslovi da je poricanje ili značajno umanjivanje iz stava 1. ovog člana učinjeno sa namerom da izazove mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo kojeg pojedinca ili grupe pojedinaca, zasnovano na rasi, boji kože, naslednom, ili nacionalnom ili etničkom poreklu, kao i veri, ako se to koristi kao izgovor za bilo koji od tih faktora, ili da

b) zadrži pravo da ne primenjuje, u celini ili delimično, stav 1. ovog člana.

Član 7

Pomaganje i podstrekavanje

Svaka Strana ugovornica treba da usvoji zakonodavne i druge mere, neophodne da bi se kao krivično delo u domaćem pravu propisalo namerno i protivpravno pomaganje i podstrekavanje na izvršenje nekog od dela propisanih u skladu sa ovim protokolom, sa namerom da ta dela budu učinjena.

Poglavlje III

ODNOS KONVENCIJE I OVOG PROTOKOLA

Član 8

Odnos Konvencije i ovog protokola

1. Članovi 1, 12, 13, 22, 41, 44, 45. i 46. Konvencije primenjuju se na ovaj protokol *mutatis mutandis*.
2. Svaka Strana ugovornica proširuje obim primene mera propisanih u čl. 14. do 21. i čl. 23. do 35. Konvencije, na čl. 2. do 7. ovog protokola.

Poglavlje IV

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 9

Saglasnost na obavezivanje

1. Ovaj protokol otvoren je za potpisivanje državama potpisnicama Konvencije, koje mogu izraziti saglasnost da budu njime obavezane ili:
 - a) potpisivanjem bez rezerve u pogledu potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja, ili
 - b) potpisivanjem sa rezervom u pogledu potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja posle kojeg sledi potvrđivanje, prihvatanje ili odobravanje.
2. Država ne može da potpiše ovaj protokol bez rezerve na potvrđivanje, prihvatanje ili odobravanje ili da deponuje instrument o potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju, ukoliko već nije deponovala ili ukoliko istovremeno ne deponuje instrument o potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju Konvencije.
3. Instrumenti o potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju deponuju se kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 10

Stupanje na snagu

1. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je pet država izrazilo svoju saglasnost da budu obavezane Protokolom u skladu sa odredbama člana 9.
2. U odnosu na bilo koju državu koja naknadno izrazi saglasnost da bude obavezana Protokolom, on stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma njegovog potpisivanja bez rezerve na potvrđivanje, prihvatanje ili odobravanje ili deponovanja njenog instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju.

Član 11

Pristupanje

1. Po stupanju na snagu ovog protokola, svaka država koja je pristupila Konvenciji može da pristupi i Protokolu.
2. Pristupanje proizvodi dejstvo deponovanjem Generalnom sekretaru Saveta Evrope instrumenta o pristupanju, koji proizvodi dejstvo prvog dana u mesecu posle isteka perioda nakon tri meseca nakon datuma njegovog deponovanja.

Član 12

Rezerve i izjave

1. Rezerve i izjave koje Strana ugovornica stavi na neku od odredbi Konvencije primenjuju se i na ovaj protokol, izuzev ako Strana ugovornica izjavi drukčije u vreme potpisivanja ili deponovanja njenog instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju.
2. Svaka Strana ugovornica može da, pismenim obaveštenjem Generalnom sekretaru Saveta Evrope, prilikom potpisivanja ili deponovanja instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju, izjavi da koristi pravo na rezervu (rezerve) propisane u čl. 3, 5. i 6. ovog protokola. Istovremeno, Strana može da koristi, u vezi sa odredbama ovog protokola, rezervu (rezerve) predviđene članom 22. stav 2. i članom 41. stav 1. Konvencije, nezavisno od primene Konvencije. Nijedna druga rezerva ne može da se izjavi.
3. Svaka Strana ugovornica može da, pismenim obaveštenjem Generalnom sekretaru Saveta Evrope, prilikom potpisivanja ili deponovanja instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju, izjavi da će da iskoristi mogućnost da traži dodatne elemente, predviđene u članu 5. stav 2a) i članom 6. stav 2a) ovog protokola.

Član 13

Status i povlačenje rezervi

1. Strana ugovornica koja je stavila rezervu u skladu sa članom 12. može da povuče takvu rezervu, u celini ili delimično, čim okolnosti to dozvole. To povlačenje proizvodi dejstvo od datuma kada je Generalni sekretar Saveta Evrope primio obaveštenje. Ukoliko je u obaveštenju navedeno da povlačenje rezerve proizvodi dejstvo od datuma određenog u obaveštenju, a taj datum je nakon datuma kada je Generalni sekretar primio obaveštenje, povlačenje proizvodi dejstvo od tog kasnijeg datuma.
2. Generalni sekretar Saveta Evrope može periodično da proveri sa Stranama ugovornicama koje su stavile jednu ili više rezervi, u skladu sa članom 12, da li postoji mogućnost povlačenja te rezerve (rezervi).

Član 14

Teritorijalna primena

1. Svaka Strana ugovornica može da, prilikom potpisivanja ili deponovanja instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju, naznači teritoriju ili teritorije na kojima se ovaj protokol primenjuje.
2. Svaka Strana ugovornica može da, bilo kog kasnijeg datuma, izjavom Generalnom sekretaru Saveta Evrope, proširi primenu ovog protokola na bilo koju teritoriju naznačenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju, Protokol stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je Generalni sekretar takvo obaveštenje primio.
3. Svaka izjava data u skladu sa prethodna dva stava može da se, u odnosu na bilo koju teritoriju naznačenu u njoj, povuče na osnovu obaveštenja Generalnom sekretaru Saveta Evrope. Povlačenje proizvodi dejstvo prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je Generalni sekretar takvo obaveštenje primio.

Član 15

Otkazivanje

1. Svaka Strana ugovornica može da u bilo koje vreme, otkáže ovaj protokol slanjem obaveštenja Generalnom sekretaru Saveta Evrope.
2. Otkazivanje proizvodi dejstvo prvog dana u mesecu koji sledi posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je Generalni sekretar primio obaveštenje.

Član 16

Obaveštavanje

Generalni sekretar Saveta Evrope obaveštava države članice Saveta Evrope, države koje nisu članice Saveta Evrope, a koje su učestvovala u izradi ovog protokola, kao i bilo koju državu koja je pristupila ili je bila pozvana da pristupi ovom protokolu, o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) deponovanju bilo kojih instrumenata o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju;
- v) svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu sa čl. 9, 10. i 11;
- d) svakom drugom postupku, obaveštenju ili saopštenju u vezi sa ovim protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, za to propisno ovlašćeni, potpisali ovaj protokol.

Sačinjeno u Strazburu, 28. januara 2003. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako verodostojna, u po jednom primerku, koji se deponuju u arhivama Saveta Evrope. Generalni sekretar Saveta Evrope dostavlja overene kopije svakoj državi članici Saveta Evrope, državama koje nisu članice, a koje su učestvovala u izradi ovog protokola, kao i bilo kojoj državi koja je pozvana da mu pristupi."

ČLAN 3

O izvršavanju odredaba ovog zakona stara se ministarstvo nadležno za pravosuđe.

ČLAN 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori".